

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

1. Europski programi i vijesti

- Europska stručna skupina za prijelaz s institucionalne skrbi na usluge podrške za život u zajednici (*European Expert Group for the Transition from Institutional to Community Based Care*) izradila je **Zajedničke europske smjernice za prijelaz s institucionalne skrbi na usluge podrške za život u zajednici** (*Common European Guidelines on the transition from Institutional to Community Based Care*), dostupne [ovdje](#). One su namijenjene prvenstveno donositeljima odluka kako na nacionalnoj, tako i na lokalnoj razini, a sadrže i jasan pregled obveza koje države potpisnice imaju prema Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom, kao i brojne primjere dobre prakse iz drugim država članica EU.
- Europska stručna skupina za prijelaz s institucionalne skrbi na usluge podrške za život u zajednici izradila je i **Priručnik za korištenje fondova Europske unije za prijelaz s institucionalne skrbi na usluge podrške za život u zajednici** (*Toolkit on the Use of European Union Funds for the Transition from Institutional to Community Based Care*), čija je svrha objasniti kako fondovi EU mogu poduprijeti nacionalne, regionalne i lokalne vlasti u osmišljavanju i provođenju strukturnih reformi koje će olakšati razvoj kvalitetnih alternativa institucionalnoj skrbi u obitelji i zajednici, koji je također dostupan [ovdje](#).
- **European Network on Independent Living (ENIL)** je mreža osoba s invaliditetom, sa članovima iz cijele Europe koja se zalaže za neovisan život, promiče jednake mogućnosti osoba s invaliditetom i bori se protiv njihove diskriminacije. Članom mogu postati udruge za zaštitu osoba s invaliditetom, ali i sami pojedinci osobe s invaliditetom. Više pročitajte na [ovdje](#).
- U srpnju 2013. [Agencija Europske unije za temeljna prava \(FRA\)](#) objavila je **Izvještaj o pravima osoba s intelektualnim teškoćama i osobama s duševnim smetnjama**. Republika Hrvatska je donošenjem novog Zakona o registru birača (NN 144/12) omogućila pravo glasovanja na izborima osobama koje su lišene poslovne sposobnosti. Time su i osobe s intelektualnim teškoćama prvi puta mogle iskoristiti svoje aktivno biračko pravo pa je ovaj izvještaj zanimljiv i iz perspektive zaštite osoba s intelektualnim smetnjama u Republici Hrvatskoj. Izvještaj možete preuzeti s internetske stranice FRA [ovdje](#).
- U Zagrebu je 8. srpnja 2013. godine održana Međunarodna konferencija u organizaciji Europske alijanse za godinu građana, u okviru koje je održan i panel pod nazivom *Uključenost i sloboda kretanja unutar EU teritorija za sve građane i stanovnike, što se može naučiti od Balkana?* Više o **slobodi kretanja osoba s invaliditetom** pročitajte [ovdje](#).
- **Europski socijalni fond** financira projekt pod nazivom „**Support for the disabled in free access to information and internet services**“ koji se provodi u Poljskoj. Cilj projekta je da se osobama s invaliditetom olakša, a i uopće omogući, **korištenje interneta u komunikaciji s javnim**

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

službama. Detaljnije o ovom hvalevrijednom projektu pročitajte [ovdje](#).

- Predstavnicima ENIL-a (**European Network for Independent Living**) na sastanku u Europskom parlamentu 2. listopada 2013. predložili su da se na razini Europske unije imenuje **povjerenik za osobe s invaliditetom**. To smatraju potrebnim kako bi se prebrodio postojeći jaz između garancija koje pruža Konvencija o pravima osoba s invaliditetom i stvarnosti u kojoj te osobe žive. Više o **inicijativi** pročitajte [ovdje](#).
- Na razini Europske unije postoji **inicijativa za uvođenjem europske kartice za mobilnost osoba s invaliditetom (European mobility card)** koja bi omogućila svim imateljima kartice da, prilikom putovanja u bilo koju od 28 država EU, imaju pristup svim uslugama dostupnim osobama s invaliditetom - državljanima te države. Ova ideja trebala bi biti realizirana 2014. godine, a više o tome pročitajte [ovdje](#).
- U Vilniusu (Litva) je 2013. godine održana konferencija na temu „**Održivi zdravstveni sustavi za inkluzivni rast u Europi**“. Cilj je identificirati najbolje postojeće prakse u jačanju razvoja održivih i učinkovitih zdravstvenih sustava. Hrvatsku je predstavljala Romana Jerković koja je istaknula potrebu osiguranja pružanja zdravstvenih usluga svim građanima, tako da ih se ne dovodi u rizik od financijske propasti. Detaljnije možete pročitati [ovdje](#). Istu vijest prenosi i European disability forum, koju u nešto širem sadržaju i s pripadajućom dokumentacijom sa sastanka možete pročitati [ovdje](#).
- Pravo glasa koje od svibnja 2013. godine u Hrvatskoj imaju i osobe lišene poslovne sposobnosti nažalost nije univerzalno. **Europska agencija za temeljna ljudska prava (European Union Agency for Fundamental Rights – FRA)** upozorila je na tu nepravdu. U tom smislu je i Morten Kjærum, direktor FRA izjavio da je politička participacija osnovno ljudsko pravo koje, nažalost, ne ostvaruju sve osobe s invaliditetom. Više o **preporukama FRA za ukidanje prepreka koje sprečavaju osobe s invaliditetom da ravnopravno sudjeluju u političkom odlučivanju putem glasanja na izborima** pročitajte [ovdje](#).
- Grad **Göteborg** u Švedskoj dobitnik je ovogodišnje nagrade **Access city award** koju već četvrtu godinu zaredom zajedno dodjeljuju Europska komisija i European Disability Forum s ciljem nagrađivanja gradova koji su uložili napor kako bi poboljšali pristupačnost za osobe s invaliditetom i radi poticanja na podjelu iskustava. Drugu nagradu dobio je grad Grenoble (Francuska), a treću Poznań (Poljska). Proteklih godina prvu nagradu osvojili su Avila (Španjolska), Salzburg (Austrija) i prošle godine Berlin (Njemačka). Tako, na primjer, Berlin ima bazu podataka *mobidat.net* (<http://mobidat.net/tab-menu/aktualisieret-bei-mobidat/>) koja sadrži **informacije o pristupačnim sadržajima u svim područjima života**.

Osim nagrada, svake godine dodjeljuju se i posebna priznanja (*special mentions*). Godine 2011. godine ovo priznanje je dobila i Ljubljana za prijevoz i povezanu infrastrukturu (autobusi opremljeni audio i video najavama stanica, oznake na Braillovom pismu na autobusnim

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

stanicama, taktilna karta centra grada). Više o ovogodišnjoj nagradi pročitajte [ovdje](#), a brošuru s detaljnim opisom prošlogodišnjeg dobitnika i finalista možete pronaći [ovdje](#).

- **Zero Project** je inicijativa koja postoji od 2010. godine, a čija je misija rad na uklanjanju postojećih prepreka za osobe s invaliditetom, prema načelima UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Zero Project surađuje s velikim brojem stručnjaka i organizacija i tako **pridonosi širenju inovativnih praksi i politika** koje poboljšavaju kvalitetu života osoba s invaliditetom, pa tako, na primjer, na njihovoj web stranici možete pronaći i [kartu svijeta s primjerima dobre prakse](#) iz raznih zemalja. Osim toga, bave se i istraživanjem socijalnih indikatora kojima se mjeri provedba UN Konvencije i organiziraju godišnju konferenciju, koja je ove godine održana na temu pristupačnosti u Beču 27. i 28. veljače.
- **Beč** je svojim građanima i posjetiteljima **ponudio izložbu na kojoj se ništa ne vidi**. Posjetitelji imaju mogućnost zamijeniti uloge sa slijepim osobama na sat vremena, na način da ih slijepi vodiči vode kroz niz svakodnevnih situacija, kao što su vožnja gradskim prijevozom ili posjet kafiću, i to u potpunom mraku. Osim toga, nudi se i **mogućnost Večere u mraku** u kojoj posjetitelji mogu uživati u slijedu od 4 jela. Više o tome pročitajte [ovdje](#).
- **Agencija Europske unije za temeljna prava** (European Union Fundamental Rights Agency - FRA) objavila je **Izvešće o političkoj participaciji osoba s invaliditetom** koje na engleskom jeziku možete pročitati [ovdje](#).
- Pred **Europskim sudom za ljudska prava** pokrenut je prvi postupak vezan uz pitanje **osobne asistencije osoba s invaliditetom** u predmetu **Radi v. Romania**. Tužitelji tvrde da, zbog načina na koji je sustav osobnih asistenata organiziran u Rumunjskoj, ta država izravno krši članke 4. (zabrana ropstva i prisilnog rada) i 8. (pravo na poštovanje obiteljskog i privatnog života) Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. U Rumunjskoj su glavni pružatelji osobne asistencije članovi obitelji osoba s invaliditetom, neovisno o specifičnim potrebama ili željama samih osoba s invaliditetom. Takav sustav, prema tvrdnjama tužitelja ne potiče neovisan život osoba s invaliditetom i prisiljava članove obitelji, pretežno žene, da prestanu raditi i preuzmu ulogu stalnih njegovatelja, pri čemu su slabo plaćeni i uskraćena su im mnoga prava iz rumunjskog zakona o radu. Ne samo da su ugrožena prava osoba koje rade kao osobni asistenti, nego se time društveno izolira i same osobe s invaliditetom koje nemaju nikakvog utjecaja na plan njege ili izbor svojih osobnih asistenata. **Ovaj slučaj važan je i zato jer otvara put za stvaranje sudske prakse Europskog suda o pravu osoba s invaliditetom na život u zajednici**, za što je za neke osobe osobna asistencija jedan od nužnih preduvjeta. Više o tome pročitajte [ovdje](#).

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

- Europska unija (EU) je 2010. godine **ratificirala UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom** u svojstvu organizacije regionalne integracije sukladno članku 44. Konvencije. U siječnju 2011. Konvencija je stupila na snagu u odnosu na EU, a u lipnju 2014. godine Europska komisija izdala je svoje prvo **Izvešće o provedbi Konvencije od strane EU** u razdoblju od siječnja 2011. do prosinca 2013. godine koje možete pročitati [ovdje](#) (na engleskom jeziku). [Europski forum osoba s invaliditetom](#) (*European disability forum - EDF*) objavio je svoje [priopćenje](#) u vezi navedenog izvještaja, u kojem izražavaju svoje nezadovoljstvo zbog, između ostalog, činjenice da u pisanje izvješća nije uključeno civilno društvo. EDF će pripremiti svoje alternativno izvješće o primjeni Konvencije koje bi trebalo biti gotovo do kraja ove godine.
- Povodom **Međunarodnog dana mladih** koji se obilježava **12. kolovoza**, [Agencija Europske unije za temeljna prava \(FRA\)](#) istakla je potrebu da se osobe sa psihičkim teškoćama s njima uhvate ukoštac već od rane dobi. Na taj način mladi ljudi bolje će se pripremiti za zapošljavanje i inkluziju u zajednicu te tako razbiti predrasude i stigmju sa kojima se mnogi suočavaju tijekom svojih formativnih godina. FRA je provela **istraživanje** o tome kako osobe sa psihičkim teškoćama u devet zemalja članica Europske unije doživljavaju autonomiju, inkluziju i sudjelovanje u svakodnevnom životu, kao i u obrazovnom sustavu. **Prvi simptomi psihičkih teškoća često se javljaju tijekom školskih godina.** Mnogi mladi ljudi sa psihičkim teškoćama već u školi doživljavaju zlostavljanje od strane svojih kolega ili učitelja, a često niti sam obrazovni sustav nije dovoljno fleksibilan da bi odgovarao specifičnim potrebama učenika sa psihičkim teškoćama. **Teškoće u obrazovanju kasnije često rezultiraju težom zapošljivosti i nedovoljnom uključenosti u zajednicu.** **Rezultati istraživanja** sažeti su u izvješću **„Choice and control; the right to independent living“** (*Izbor i kontrola: pravo na samostalan život*) koje je dostupno na engleskom i francuskom jeziku [ovdje](#).
- U **Ateneum nacionalnom muzeju u Helsinkiju, 9. rujna 2014. godine** otvorena je **multisenzorska izložba za slijepe i slabovidne osobe Nataše Jovičić Ranjeni anđeo Huga Simberga**. Nakon izložbe u Ateneum muzeju, izložba će u prosincu 2014. godine biti postavljena i na Aalto University na Odjelu za neuroznanost kako bi se ispitala (putem MRI i drugih znanstvenih metoda) recepcija i percepcija slijepih osoba na metodi i djelu koju je patentirala Nataša Jovičić. Više o izložbi i samoj umjetnici pročitajte [ovdje](#) i [ovdje](#).

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

2. Iz Hrvatske

- **Brošura „Hrvatska u EU - Vodič kroz prava“** izdana je u okviru IPA 2009. twinning projekta *Jačanje administrativnih sposobnosti nadležnih tijela i provedbenih ustanova na području koordinacije sustava socijalne sigurnosti* vrijednom milijun eura koji je pokrenulo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u suradnji s nadležnim ustanovama Kraljevine Švedske krajem 2011. godine. Glavni je cilj i svrha projekta bila je povećanje institucionalne i administrativne sposobnosti za primjenu EU propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a u njemu su sudjelovala sva nadležna tijela i ustanove nadležne za provedbu sustava socijalne sigurnosti: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Središnji registar osiguranika.

U brošuri su predstavljena **prava iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja te prava po osnovi nezaposlenosti**. Navedena su prava koja se ostvaruju **na području Republike Hrvatske** kao i ona **prava koja će građani moći ostvariti kao građani Europske unije** od 1. srpnja 2013. godine. Brošuru možete preuzeti [ovdje](#).

- Dana 30. rujna 2013. u **Udrugi za samozastupanje u Zagrebu** održana je **radionica o izradi lako razumljivih materijala za osobe s intelektualnim teškoćama** u okviru projekta „Pathways 2 (Putevi 2) – stvaranje puteva do cjeloživotnog učenja za osobe s intelektualnim teškoćama“ koji je kreiran kako bi osigurao da osobe s intelektualnim teškoćama mogu aktivno sudjelovati u programima obrazovanja za odrasle. Na radionici su predstavljene **brošure** izrađene u okviru projekta koje možete pročitati [ovdje](#), a na istoj stranici **možete i sami testirati je li neki materijal lako razumljiv** - kliknite [ovdje](#).
- Plemenita inicijativa dolazi od **studenta Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Rijeci** spremnih za izradu novih pomagala za osobe s invaliditetom, volonterski i besplatno za krajnjeg korisnika. **Pozivaju sve osobe s invaliditetom kojima je potreban bilo kakav uređaj koji bi im život učinio lakšim da se jave na natječaj**, a među prijavama će se potom odabrati oni uređaji i/ili pomagala koji će studenti biti u mogućnosti izraditi i staviti u funkciju. Detalje natječaja pročitajte [ovdje](#).
- U Splitu je 15. listopada 2013. godine održan stručni skup o ulozi tehničke struke u osiguravanju pristupačnosti objekata osobama s invaliditetom, pod nazivom **Važnost i uloga tehničke struke u osiguravanju i ostvarivanju pristupačnosti/prava osoba s invaliditetom**.

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

Skup su organizirali pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjšak, u suradnji s Programom Ujedinjenih naroda za razvoj u Hrvatskoj (UNDP) i Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske (SOIH), a cilj mu je bio potaknuti tehničku struku na veći angažman u provođenju zakonskih propisa. Detaljnije pročitajte [ovdje](#).

- **Varaždinska gospodarska škola** nositelj je projekta „**Sign 2 me**“ financiranog od strane Europske unije, čiji je cilj poboljšanje dostupnosti redovnih obrazovnih ustanova gluhim, nagluhim, slijepim i slabovidnim učenicima premošćivanjem komunikacijskih i mehaničkih prepreka. U okviru projekta **profesori škole** dva sata tjedno **uče znakovni jezik gluhih**. Više o projektu pročitajte [ovdje](#), a prilog HRT-a možete pogledati [ovdje](#).
- U Križevcima postoji **uspješan primjer socijalnog poduzetništva**: Udruga invalida Križevci u veljači 2013. godine osnovala je trgovačko društvo **Hedona** d.o.o. kao socijalno poduzeće, s željom da se u njemu prvenstveno zapošljavaju osobe s invaliditetom. Trenutno je zaposleno 6 osoba, od čega je 5 osoba s invaliditetom, a uspješno se bave proizvodnjom čokolade i pralina. Video prilog Nove Tv pogledajte [ovdje](#).
- U Zagrebu je od 21. do 23. svibnja 2014. održan trodnevni trening s temom „**Nasilje i diskriminacija prema ženama s invaliditetom na tržištu rada**“. Trening je organizirala udruga **Ženska soba – Centar za seksualna prava iz Zagreba u suradnji sa Pravobraniteljicom za osobe s invaliditetom**. Konferenciju je otvorila pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjšak koja je govorila o diskriminaciji žena s invaliditetom na tržištu rada i iskustvima u radu ureda Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom. Jedna od izlagačica bila je i pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić koja je govorila o rizicima višestruke diskriminacije žena s invaliditetom. Više o treningu pročitajte [ovdje](#).
- **Kandidati s invaliditetom na prijemnim ispitima za fakultete** (uključujući kandidate s oštećenjima vida i sluha, motoričkim poremećajima, kroničnim bolestima, psihičkim bolestima i poremećajima te specifičnim teškoćama učenja - disleksija, disgrafija, ADHD), kod kojih postoji takva potreba, imaju **pravo zatražiti individualizirano prilagođeni način polaganja dodatnih provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti**, koje provode pojedine sastavnice **prilikom upisa na studije**. Načini prilagodbe razlikuju se od kandidata do kandidata s obzirom na specifičnosti oštećenja, poremećaja, bolesti i sl. Kako bi kandidat ostvario ovo pravo **dužan je prilikom prijave za pristupanje provjeri posebnih znanja, vještina i sposobnosti na željenom fakultetu/akademiji naglasiti postojanje potrebe za prilagođenim načinom provjere, te koja vrsta prilagodbe je nužna**. Također, za ostvarivanje ovoga prava tijekom studiranja, potrebno

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

je **obratiti se koordinatoru za studente s invaliditetom** nadležnom za tu sastavnicu ili Uredu za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu. Više o tome pročitajte [ovdje](#). Također, jednom kad se upišu na fakultet/akademiju, studenti s invaliditetom imaju **pravo zatražiti individualizirano prilagođeni način polaganja ispita i kolokvija tijekom studija**, o čemu više možete saznati [ovdje](#).

- **Centar za e-učenje Srca** (Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu) u suradnji s **Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom, Uredom za studente s invaliditetom Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskim savezom slijepih** završio je **projekt prilagodbe sustava za e-učenje Merlin** konceptu univerzalnog dizajna odnosno **povećanju pristupačnosti studentima s invaliditetom**. Merlin je sustav za e-učenje uspostavljen kao platforma za projekte primjene e-učenja, odnosno izvođenje kolegija sveučilišnih studija uz primjenu tehnologija e-učenja. U sustav za e-učenje Merlin studenti se mogu prijaviti pomoću svojeg korisničkog identiteta koji im dodjeljuje matični fakultet ili visoko učilište. U okviru projekta pripremljene su [Smjernice za osiguravanje pristupačnosti nastavnih materijala koji se postavljaju u sustav za e-učenje](#) (PDF) za nastavnike i sve koji pripremaju nastavne materijale u virtualnom okruženju. Više o svemu pročitajte [ovdje](#).

- **Varaždinska županija u zgradi Županijske palače postavila je tri orijentacijske plana za slijepe i slabovidne osobe koji bi slijepim i slabovidnim osobama trebale pomoći u orijentiranju u prostoru zgrade**. Orijetacijski planovi su dvodimenzionalni prikazi tlocrta etaže građevine prilagođeni slijepim i slabovidnim osobama uporabom kontrastnih boja i reljefnih elemenata – tekstura simbola i brailleovog pisma koji se postavljaju kako bi olakšali prostornu orijentaciju i učinili zgradu pristupačnijom za slijepe i slabovidne osobe. Rezultat je to **projekta „Vodič slabovidnih osoba i funkcionalni sustav taktilnih mapa za otvoreni prostor i orijentacijskih planova kretanja slabovidnih i slijepih osoba u Varaždinskoj županiji“** koji zajedno provode Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb Varaždinske županije i Varaždinske agencije za marketing i promidžbu, kroz koji se postavljaju orijentacijski planovi u poslovne i javne objekte u Varaždinskoj županiji. U drugoj fazi projekta u Županijskoj palači bit će postavljene **vanjske taktilne trake**. Više o temi pročitajte [ovdje](#).

- **Hrvatski Sabor** na svojoj je 13. sjednici 4. srpnja 2014. godine jednoglasno **prihvatio Izvješće o radu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom za 2013. godinu**, o kojem su se prethodno očitovali Vlada RH, Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku, kao i Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo. Izvješće i njegov sažetak možete pročitati [ovdje](#).

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

3. Zanimljivosti

- O "najpristupačnijoj zgradi na svijetu" pročitajte [ovdje](#) i [ovdje](#).
- O ljudskom eholociranju pročitajte [ovdje](#) i [ovdje](#).
- Jedna zanimljivost iz Zagreba i primjer dobre prakse i ideje za udruge. Svaka zajednička aktivnost uvelike doprinosi zadovoljstvu sudionika, pa tako i **zajedničko uređenje vrtova**. Više pročitajte [ovdje](#).
- Za hrvatski **turizam** i promociju ponude **prilagođene osobama s invaliditetom** bilo bi dobro ugledati se na **pozitivan primjer iz španjolske prijestolnice**. O svemu više [ovdje](#).
- U okviru **PAPO programa** osmišljena je zanimljiva aktivnost gdje se **osobama s Downovim sindromom daje mogućnost da svoje vještine pokažu u ugostiteljstvu** i poslužuju u kafiću. U suradnji s Obrtničkom školom iz Rovinja, učili su i vježbali mjesecima, a rad u kafiću velik je korak naprijed. [Ovdje](#) možete pročitati cijelu vijest i ujedno pogledati prilog iz televizijske emisije.
- *Je li prikazivanje osobe s invaliditetom zaštitničko? Je li osoba s invaliditetom prikazana kao žrtva? Prikazuje li se realno osoba s invaliditetom? Gleda li se osoba s invaliditetom kao bilo koja druga osoba?* To su četiri najvažnija pitanja kada se piše o osobama s invaliditetom, a valja ih poštovati kako bi se **izbjegao diskriminirajući pristup osobama s invaliditetom prilikom njihovog prikazivanja u medijima**. Cijela vijest dostupna je [ovdje](#).
- **Pozitivan primjer** stiže iz **SAD-a** gdje se **osobe s invaliditetom uspješno zapošljavaju u javnim službama**. Prema izvještaju američke Vlade zaposleno je više osoba s invaliditetom nego u proteklih 30 godina. Američki primjer nam jasno pokazuje kako se rezultati mogu brzo pokazati ako se postave jasni ciljevi i odrede načini provođenja. Cijela vijest je dostupna [ovdje](#).
- Član udruge koja se bavi zaštitom ljudskih prava je, u povodu Međunarodnog dana osoba s invaliditetom dao **deset jednostavnih savjeta kako biti aktivan borac za ljudska prava**. Cijeli članak je dostupan [na poveznici](#).

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

- Jedna od dobitnica **nagrade Ponos Hrvatske 2013** je i djevojčica s cerebralnom paralizom koja je sama osmislila i izrađuje torbice s motivacijskim porukama na kojima rukom crta anđele dobrih želja. Više o Jeleni i njenoj odličnoj ideji pročitajte [ovdje](#).
- **Pristupačan javni prijevoz** često je osnovni preduvjet da bi osoba s invaliditetom mogla samostalno živjeti i ravnopravno koristiti sve društvene sadržaje. **UNDP Malezija** izradio je odličan **priručnik s pregledom međunarodne dobre prakse u području javnog prijevoza pristupačnog za osobe s invaliditetom (A review of international best practice in accessible public transportation for persons with disabilities)** koju možete pročitati [ovdje](#). Priručnik sadrži pregled važnih tehničkih pitanja i dizajna za sve vrste vozila koja se koriste u javnom prijevozu, o kojima je bitno voditi računa već kod same nabave novih vozila. Također, **priručnik pruža odgovore na pitanja kako napraviti pristupačne autobusne stanice i autobusne i željezničke kolodbove, kao i pripadajuće oznake i informacije koje će biti dostupne svima.** Osim toga, u njemu možete pronaći i **savjete vezane uz edukaciju pružatelja prijevoznih usluga i samih korisnika**, koja je ključna za ostvarenje pristupačnog javnog prijevoza.
- Inspirativnu priču o ženama koje nisu odustale od svojih (sportskih) uspjeha zbog invaliditeta pročitajte [ovdje](#).
- **Pomozite Društvu multiple skleroze Primorsko-goranske županije!** Kako? Jednostavno - pročitajte [ovdje](#).
- Zanimljiv **članak o zapošljavanju osoba s invaliditetom** koji bi trebao pročitati svaki poslodavac možete pronaći [ovdje](#).
- Neke **korisne besplatne aplikacije** koje mogu pomoći **djeci s teškoćama u čitanju i pisanju** (disleksija, disgrafija) možete pronaći [ovdje](#).
- Dolazak ljetnih vrućina ponovno nas je podsjetio na **manjak plaža pristupačnih osobama s invaliditetom** u Hrvatskoj. **Pozitivan primjer je Istarska županija** u kojoj su nedavno dovršeni radovi na još dvije plaže koje su uređene za osobe s invaliditetom – jedna je [plaža Maslinica kod Labina](#), a druga [na Valkanama](#) kod Pule. Ipak, **ostatak hrvatske obale ima vrlo malen broj plaža prilagođenih osobama s invaliditetom, a to se odnosi i na cjelokupnu turističku**

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

ponudu (smještajni objekti, kulturne znamenitosti, ugostiteljski objekti, izleti i sl.) što ne samo da te osobe stavlja u neravnopravan položaj u odnosu na ostale ljude, nego predstavlja i prepreku razvoju turizma usmjerenog prema osobama s invaliditetom. Više o tome pročitajte [ovdje](#), a na str. 87. Izvješća pravobraniteljice za osobe s invaliditetom za 2013. godine (koje je dostupno [ovdje](#)) možete pronaći detaljan **popis hrvatskih plaža pristupačnih osobama s invaliditetom**.

- Na web portalu MojPosao nalazi se [katalog radnih mjesta zaposlenih osoba s invaliditetom](#) na kojem poslodavci jednostavnom pretragom mogu pronaći **zanimanja na kojima već rade osobe s invaliditetom**, kao i konkretne **radne zadatke** koje osobe s raznim vrstama invaliditeta mogu obavljati te **prilagodbe radnog mjesta** potrebne za zapošljavanje osobe s invaliditetom.
- [Hrvatski savez slijepih](#) snimio je **promotivne spotove** u okviru prve godine provedbe programa „Zaposlenje - kruna integracije slijepih“ financiranog od Ministarstva socijalne politike i mladih. Tema spotova vezana je uz zapošljavanje osoba s oštećenjem vida kako bi se srušile predrasude potencijalnih poslodavaca, ali i opće javnosti. Pogledajte spotove [Slijepi su iznad vaših očekivanja](#), [Zapošljavajte bez predrasuda](#) i [Moj najbolji kolega](#).
- Na sljedećem [linku](#) možete preuzeti **besplatni čitač ekrana za slijepe i slabovidne osobe NVDA** (Non Visual Desktop Access) koji radi na Microsoft Office-u.
- [Wake Park Jarun](#) ugostio je [Društvo osoba s cerebralnom i dječjom paralizom](#) te tako omogućio štíćenicima društva paraplegičarima da se okušaju u ovoj vrsti zabave i rekreacije. Rezultati akcije bili su odlični, pa Wake Park Jarun poziva sve osobe s posebnim potrebama bez obzira na dob i mogućnosti da ih posjete i besplatno se okušaju u ovom sportu. Više o tome pročitajte [ovdje](#).
- [Mreža mladih Hrvatske](#) izradila je **početnicu iz socijalnog poduzetništva za organizacije mladih** i za mlade s ciljem da mladim ljudima u neprofitnom sektoru ponude **osnovne informacije o socijalnom poduzetništvu**. Početnicu možete preuzeti [ovdje](#).
- Nonprofit Enterprise and Self-sustainability Team (NESsT) je izdao priručnik „[Pokreni se! Iskustva održivog socijalnog poduzetništva u Hrvatskoj](#)“ koji možete preuzeti [ovdje](#). Priručnik prenosi **iskustva hrvatskih organizacija** kroz cijeli proces, od istraživanja i analize tijekom početnih faza razvoja poslovne aktivnosti, preko prepreka s kojima su se suočile, pa sve do strategija koje su razvile kako bi uspješno pokrenule svoje poduzetničke pothvate.

Projekt „Use Your Rights! Ensuring Equal Opportunities and Non-discrimination at the Local Level“ / „Koristi svoja prava! Ostvarimo jednake mogućnosti i suzbijmo diskriminaciju na lokalnoj razini“ izvode Hrvatski pravni centar, Društvo distrofičara Istre, Udruga osoba s invaliditetom „BUBAMARA“ i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Grada Varaždina

- Na ovom [linku](#) možete pronaći razne primjere **organizacija koje uspješno provode socijalno poduzetništvo**. Možda pronađete neku ideju!
- Što da kažemo? Kad gledamo [ovaj video](#), sreća je u zraku :)))

